

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33651
Nom	Didàctica de les ciències socials: aspectes aplicats
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	11 - Didáctica de las ciencias sociales de la educación primaria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
FUERTES MUÑOZ, CARLOS	90 - Didáctica de les Ciències Experimentals i Socials
SAIZ SERRANO, JORGE	90 - Didáctica de les Ciències Experimentals i Socials

RESUM

Didàctica de les Ciències Socials: aspectes aplicats és una assignatura obligatòria que s'imparteix durant el quart curs del Grau en Mestre en Educació Primària i que consta d'un total de 4.5 crèdits. El seu caràcter és teoricopràctic i pretén introduir tota una sèrie de qüestions que reprenen allò treballat en *Didàctica de les Ciències Socials: aspectes bàsics*, de tercer curs.

Entre altres aspectes, aquesta assignatura se centra en com es construeix el coneixement sociocultural, en els problemes i dificultats detectats en l'aprenentatge de les Ciències Socials, en la metodologia (models i recursos didàctics), en l'anàlisi crítica del currículum de la Comunitat Valenciana i dels materials curriculars, en la programació dels continguts de Ciències Socials i en el disseny, elaboració i avaluació d'unitats didàctiques.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

- Desenvolupar la capacitat de comprendre les diferents dimensions del fet social i de realitzar-ne una anàlisi integradora. Conèixer el fet religiós al llarg de la història i la seua relació amb la cultura.
- Conèixer i utilitzar el llenguatge, els conceptes, els procediments explicatius i els procediments d'investigació-verificació de les ciències socials com a forma d'aproximació crítica al món social.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant individualment com en col·laboració amb altres docents.
- Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania, la pràctica del pensament social crític i la defensa dels drets humans desenvolupant competències en la comprensió de la societat sense discriminacions per raó de sexe, cultura, religió, etc.
- Adquirir actituds i comportaments compromesos amb el desenvolupament sostenible a través de la comprensió de les respostes que donen les societats a determinades situacions i les transformacions que això genera.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa en l'ensenyament de les ciències socials i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Revisar en el pensament de l'alumne els materials curriculars i els mitjans de comunicació, les principals estratègies de distorsió que proporcionen una visió simple en excés i amb prejudicis del món social.
- Comprendre els processos de construcció del coneixement del món social i els principals problemes i biaixos detectats per la investigació educativa en l'alumnat de primària.
- Conèixer el currículum escolar de les ciències socials i el seu pes en l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural en educació primària.
- Conèixer els diferents models d'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials i la seua utilitat en funció dels objectius perseguits.
- Integrar l'estudi històric, geogràfic i social des d'una orientació instructiva i cultural i adquirir recursos per treballar-lo.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.
- Dissenyar i elaborar unitats didàctiques que promoguen les competències corresponents a aquest nivell educatiu.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En acabar aquesta assignatura, l'estudiant ha de ser capaç de:

- Desenvolupar la capacitat de comprendre les diferents dimensions del fet social i de realitzar una anàlisi integradora de les mateixes.
- Conèixer i utilitzar el llenguatge, els conceptes, els procediments explicatius i els procediments de recerca-verificació de les ciències socials com a forma d'aproximació crítica al món social.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant individualment com en col·laboració amb altres docents.
- Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania, la pràctica del pensament social crític i la defensa

dels drets humans desenvolupant competències en la comprensió de la societat sense discriminacions per raó de sexe, cultura, religió, etc.

- Revisar en el pensament de l'alumne els materials curriculars i els mitjans de comunicació, les principals estratègies de distorsió que proporcionen una visió simple i amb prejudicis del món social.
- Conèixer el currículum escolar de les ciències socials i el seu pes en l'educació primària.
- Conèixer els diferents models d'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials i la seua utilitat en funció dels objectius perseguits.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. ALUMNAT I METODOLOGIA EN L'ENSENYAMENT DE LES CIÈNCIES SOCIALS

1. La construcció del coneixement sociocultural, espacial/geogràfic i temporal/històric: dificultats d'aprenentatge, potencialitats i idees prèvies de l'alumnat de Primària.
2. Acció docent i metodologia per a ensenyar Ciències Socials des d'un model didàctic crític i competencial
3. L'avaluació en l'ensenyament de les Ciències Socials

2. LA PROGRAMACIÓ DELS CONTINGUTS SOCIOCULTURALS

1. El currículum de Ciències Socials a la Comunitat Valenciana. Continguts, objectius, competències clau i competències específiques en Ciències Socials
2. Selecció i anàlisi crítica de materials curriculars i recursos didàctics per a ensenyar Ciències Socials en l'educació primària
3. Disseny, elaboració i avaluació de propostes didàctiques de Ciències Socials

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,00	0
TOTAL	112,00	

METODOLOGIA DOCENT

El procés d'ensenyament-aprenentatge es durà a terme a través de diferents nivells:

- Classes teoricopràctiques (d'assistència obligatòria) on s'utilitzarà el model d'ensenyament per recepció significativa. En elles s'aportarà la informació bàsica i es promourà el desenvolupament d'activitats dirigides a la reflexió crítica i a la discussió de les idees fonamentals.

- Realització de seminaris (d'assistència obligatòria) on, en grups reduïts, es treballaran diversos aspectes de l'assignatura, sobretot propostes concretes d'intervenció educativa.
- Tutories individuals i/o col·lectives on es resoldran les qüestions que l'alumnat puga plantejar en relació amb les classes o amb la preparació dels seminaris de treball.
- Altres sessions de caràcter eminentment pràctic (eixides, tallers, etc.) per tal de realitzar activitats que complementen la tasca de les classes i dels seminaris.

AVALUACIÓ

Entenem l'avaluació com un procés mitjançant el qual, a banda de comprovar i mesurar el rendiment de l'alumnat, es pot obtenir informació valorativa sobre l'activitat docent desenvolupada, amb la finalitat de poder modificar-la a la llum de les dades obtingudes. Així doncs, d'acord amb aquests pressupòsits, es prendrà en consideració:

- La participació activa de l'alumnat en les diferents sessions (tant d'aula com en tutories i seminaris).
- La valoració dels coneixements adquirits a través de les classes teoricopràctiques i de la lectura i l'anàlisi crítica de la bibliografia i d'altres materials proposats.
- L'aplicació dels coneixements teòrics i l'adquisició de les competències assenyalades.
- Un qüestionari d'avaluació final amb propostes de millora realitzades per l'alumnat, considerades informació rellevant per tal de valorar el procés docent en el seu conjunt.

En conseqüència, l'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà de tindre en compte els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu. La qualificació de l'alumnat es concretarà de la següent manera:

1. Es realitzarà un **examen final individual** escrit en la data oficial establida amb un enfocament teoricopràctic en el qual prevaldrà la reflexió, l'argumentació, la capacitat analítica i l'aplicació a casos concrets dels coneixements teòrics de l'assignatura. Aquesta part suposarà un **50%** de la nota final.
2. Es duran a terme de manera periòdica al llarg del quadrimestre **diverses activitats teoricopràctiques individuals** (assaig, memòria, pràctiques, controls de lectura o visionat, treballs d'entrevista a un docent, anàlisi de llibres de text, etc.). Algunes seran realitzades a l'aula; unes altres podran no ser presencials i hauran de ser entregades dins del termini estipulat. Aquesta part suposarà un **10-20%** de la nota final.
3. S'elaborarà una **Proposta Didàctica** que exigirà el treball autònom, discussió i orientació docent entorn de la mateixa a l'aula i en tutories. Aquesta part suposarà un **30-40%** de la nota final i s'estableix com a activitat d'avaluació contínua no recuperable.

Per a superar l'assignatura **serà necessari obtenir una qualificació mínima de cinc punts sobre deu en cadascun dels tres blocs** en què es divideix l'avaluació.

Tota prova d'avaluació escrita haurà d'estar correctament escrita i presentada. A més, tot el material presentat haurà de ser original: el plagi, la utilització abusiva d'aplicacions d'Intel·ligència Artificial o la descàrrega d'internet podrà implicar un suspens en l'activitat corresponent i la possibilitat d'obertura d'un expedient disciplinari d'acord amb la normativa de la UV.

Aquells estudiants que per **faltes d'assistència no justificades** perden el seu dret a l'avaluació contínua podran realitzar les activitats recuperables mitjançant una prova final escrita a realitzar en la data oficial de la primera convocatòria amb un **valor màxim de 7**.

Així mateix, tot l'estudiantat té dret a poder superar en **segona convocatòria** l'assignatura mitjançant la realització d'un examen en el qual se li avalue de totes les activitats d'avaluació contínua recuperables, i a mantindre la nota d'aquelles no recuperables.

I

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ARIAS, L. y EGEA, A. (2022). Didáctica de geografía e historia en educación primaria. Madrid, Síntesis.
- BALE, J. (1989). Didáctica de la Geografía en la Escuela Primaria. Madrid: MEC/Morata.
- COOPER, H. (2002). Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria. Madrid: MECD/Morata.
- DEAN, J. (2008). Ensenyar història a primària. Manresa: Zenobita
- ESTEPA, J. (2007) Proyecto curricular investigando nuestro mundo (6-12). Investigando las sociedades actuales e históricas. Sevilla: Diada.
- GÓMEZ, C. J. y MIRALLES, P. (2017). Los espejos de Clío. Usos y abusos de la historia en el ámbito escolar. Madrid: Sílex.
- SOUTO, X. M. (1998). Didáctica de la Geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio. Barcelona, Serbal.
- TRAVÉ, G. (2006) Proyecto curricular investigando nuestro mundo (INM). Investigando las actividades económicas. Sevilla: Diada.
- TREPAT, C., COMES, P. (2000) El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales. Barcelona: Graó.
- WOOD, E., HOLDEN, C. (2007). Ensenyar historia als més petits. Manresa: Zenobita.

Complementàries

- BENEJAM, P. y PAGÈS, J. (1997) Enseñar y aprender Ciencias Sociales. Barcelona: ICE-Horsori.
- CAÑAL, P., POZUELOS, F.J., TRAVÉ, G. (2005) Proyecto curricular investigando nuestro mundo (6-12). Descripción general y fundamentos. Sevilla: Diada
- DOMÍNGUEZ, Mª C. (coord.). (2004) Didáctica de Ciencias Sociales para Primaria. Madrid: Prentice Hall.
- FELIÚ, M. y HERNÁNDEZ, F. X. (2011) 12 ideas clave. Enseñar y aprender historia. Barcelona: Graó.
- FERRO, M. (2007). Cómo se cuenta la historia a los niños en el mundo entero. Madrid: FCE.
- GÓMEZ, C.J., ORTUÑO, J., MIRALLES, P. (2018). Enseñar ciencias sociales con métodos activos de aprendizaje. Reflexiones y propuestas a través de la indagación. Barcelona: Octaedro.
- LICERAS, A., ROMERO, G. (coords.) (2016). Didáctica de las Ciencias Sociales. Fundamentos, contextos y propuestas. Madrid: Pirámide.
- HERNÁNDEZ, F.X. (2002). Didáctica de las Ciencias Sociales, geografía e historia. Barcelona: Graó.
- HERNÁNDEZ, A. M^a (coord.). (2019). Estrategias y recursos didácticos para la enseñanza de las Ciencias Sociales. Madrid: Pirámide.
- MURPHY, J. (2011) .Más de 100 ideas para la enseñanza de la historia. Barcelona: Graó.
- PLUCKROSE, H. (1993) Enseñanza y aprendizaje de la historia. Madrid: MEC/Morata.
- PRATS, J. (coord.) (2011). Didáctica de la geografía e historia. Barcelona: Graó.
- ROZADA, J. M. (1997). Formarse como profesor. Ciencias Sociales Primaria y Secundaria. Madrid: Akal.
- SÁNCHEZ OGALLAR, Antonio, Los procedimientos en Geografía. Técnicas y Recursos. Madrid, Narcea, 1999.
- SANTIESTEBAN, A. PAGÈS, J. (coord.) (2011). Didáctica del Conocimiento del Medio Social y Cultural en la Educación Primaria. Ciencias Sociales para aprender, pensar y actuar. Madrid: Síntesis.